

*Cap. 4. Dedicatio altaris.
Cap. 5. Gentes iratae.*

* Atque ita in annum M. 3840. inuenitum hoc incidit.

quinta & vigesima die mensis noni (hic est mensis Casleu *) centesimi quadragesimi octavi anni:

53. & obtulerunt sacrificium secundum legem super altare holocaustorum novum, quod fecerunt.

54. Secundum tempus & secundum diem, in qua contaminaverunt illud gentes, in ipsa renovatum est in canticis, & citharis, & cinyris, & in cymbalis.

55. Et cecidit omnis populus in faciem, & adoraverunt, & benedixerunt in cælum eum, qui prosperavit eis.

56. Et fecerunt dedicationem altaris diebus octo, & obtulerunt holocausta cum lætitia, & sacrificium salutaris, & laudis.

57. Et ornaverunt faciem templi coronis aureis, & scutulis: & dedicaverunt portas, & pastophoria, & imposuerunt eis ianuas.

58. Et facta est lætitia in populo magna valde, & aversum est opprobrium Gentium.

* Ioan. 10. 22. * Et statuit Iudas, & fratres eius, & universa ecclesia Israël ut agatur dies dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in annum per dies octo à quinta & vigesima die mensis Casleu, cum lætitia & gaudio.

60. Et ædificaverunt in tempore illo montem Sion, & per circuitum muros altos, & turres firmas, nequando venient Gentes, & conculcarent eum sicut ante fecerunt.

61. Et collocavit illic exercitum, ut servarent eum, & munivit eum ad custodiendam Bethsuram, ut haberet populus munitionem contra faciem Idumææ.

C A P U T V .

Percussit Iudas plurimas Gentes finitimas, obfessaque Galaditas, & Galilæos, ipse unum cum fratre Simone liberat: & devicto semel atque iterum Timotheo, captiæ civitate Ephron, que transitum ipsi prebere noluerat, & omni masculo ipsius interempto; tandem integro numero lati revertuntur in montem Sion ad sacrificandum Domino: interea qui relicti fuerant duces in Ierusalem, dum contra Iudea præceptum pugnant adversus Gentes, caduntur: Iudas vero percutit Chebron & Azotum, subversis ipsarum simulacris.

1. E T factum est, ut audierunt Gentes in circuitu quia ædificatum est altare, & sanctuarium sicut prius, iratae sunt valde:

I. MACHAB.

Cap. 5. Cum Simone & Ionatha rem communicat.

2. & cogitabant tollere genus Iacob, qui erant inter eos, & cœperunt occidere de populo, & pérsequi.

3. Et debellabat Iudas filios Esau in Idumæa, & eos, qui erant in Acrabathane: quia circumsedebant Israëlitæ, & percusserunt eos plagâ magnâ.

4. Et recordatus est malitiam filiorum Bean *, qui erant populo in laqueum, & in scandalum, insidiantes ei in via.

5. Et conclusi sunt ab eo in turribus, & applicuit ad eos, & anathematizavit eos, & incendit turres eorum igni cum omnibus, qui in eis erant.

6. Et transiit ad filios Ammon, & invenerit manum fortè, & populum copiosum, & Timotheum ducem ipsorum:

7. & commisit cum eis prælia multa, & contriti sunt in conspectu eorum, & percusserunt eos:

8. & cepit Gazer * civitatem, & filias eius, & reversus est in Idumæam.

9. Et congregatæ sunt gentes, quæ sunt in Galaad adversus Israëlitæ, qui erant in finibus eorum ut tollerent eos: & fugebant in Datheman munitionem,

10. & miserunt litteras ad Iudam, & fratres eius, dicentes: Congregatæ sunt adversum nos gentes per circuitum, ut nos auferant:

11. & parant venire, & occupare munitionem, in quam confugimus: & Timotheus * est dux exercitus eorum.

12. Nunc ergo veni, & eripe nos de manibus eorum, quia cécidit multitudo de nobis.

13. Et omnes fratres nostri, qui erant in locis * Tubin, interficti sunt: & captiæ spolia, & peremerunt illic ferè mille viros.

14. Et adhuc epistolæ legebantur, & ecce alii nuncii venerunt de Galilæa confessis tunicis, nunciantes secundum verba hæc:

15. dicentes convenisse adversum se a Ptolemaida, & Tyro, & Sidone: & repleta est omnis Galilæa alienigenis, ut nos consumant.

16. Ut audivit autem Iudas, & populus, sermones istos, convénit ecclesia magna cogitare quid facerent fratribus suis, qui in tribulatione erant, & expugnabantur ab eis.

17. Dixitque Iudas Simoni fratri suo: Elige tibi viros, & vade, & libera fratres tuos in Galilæa: ego autem, & frater meus Ionathas ibimus in Galaaditum.

18. Et

Cap. 5. Milites exclamant ad Deum.

I. MACHAB.

Cap. 5. Congregat Iudas filios Israël.

quia Machabæus est, & refugerunt à facie eius: & percusserunt eos plagâ magnâ. & ceciderunt ex eis in die illa ferè octo millia virorum.

35. Et divertit Iudas in Maspha, & expugnavit, & cepit eam: & occidit omnem masculum eius, & sumpsit spolia eius, & succedit eam igni.

36. Inde perexit, & cepit Casbon, & Mageth, & Bosor, & reliquas civitates Galaaditidis.

37. Post hæc autem verba congregavit Timotheus exercitum alium, & castra posuit contra Raphon trans torrentem.

38. Et misit Iudas speculari exercitum: & renunciaverunt ei, dicentes: Quia convevenerunt ad eum omnes gentes, quæ in circuitu nostro sunt, exercitus multis nimis:

39. & Arabas conduxerunt in auxilium sibi, & castra posuerunt trans torrentem, parati ad te venire in prælium. Et abiit Iudas obviā illis.

40. Et ait Timotheus principibus exercitū sui: Cùm appropinquaverit Iudas, & exercitus eius ad torrentem aquæ: si transferit ad nos prior, non poterimus sustinere eum: quia potens poterit adversus nos.

41. si verò timuerit transire, & posuerit castra extra flumen, transfretemus ad eos, & poterimus adversus illum.

42. Ut autem appropinquavit Iudas ad torrentem aquæ, statuit scribas populi secus torrentem, & mandavit eis, dicens: Neminem hominum reliqueritis: sed venant omnes in prælium.

43. Et transfretavit ad illos prior, & omnis populus post eum, & contritæ sunt omnes gentes à facie eorum, & proicerunt arma sua, & fugerunt ad fanum, quod erat in Carnaïm.

44. Et occupavit ipsam civitatem, & fanum succendit igni cum omnibus, qui erant in ipso: & oppressa est Carnaïm, & non potuit sustinere contra faciem Iuda.

45. Et congregavit Iudas universos Israëlitæ, qui erant in Galaaditide, à minimo usque ad maximum, & uxores eorum, & natos, & exercitum magnum valde ut venirent in terram Iuda.

46. Et venerunt usque Ephron: & hæc civitas magna in ingressu posita, munita valde, & non erat declinare ab ea dexterâ vel sinistrâ, sed per medianam iter erat.

47. Et incluserunt se qui erant in civitate, & obstruxerunt portas lapidibus: & misit ad eos Iudas verbis pacificis,

III

48. di-

Cap. 5. Ephron oppugnat. I. MACHAB.

48. dicens: Transeamus per terram vestram, ut eamus in terram nostram: & nemo vobis nocebit: tantum pedibus transibimus. Et nolebant eis aperire.

49. Et præcepit Iudas prædicare in castris, ut applicarent unusquisque in quo erat loco.

50. & applicerunt se viri virtutis: & oppugnavit civitatem illam totâ die, & totâ nocte, & tradita est civitas in manu eius:

51. & peremerunt omnem masculum in ore gladij, & eradicavit eam, & accepit spolia eius, & transiit per totam civitatem super interfectos.

52. Et transgressi sunt Iordanem in campo magno, contra faciem Bethsan*. *Quæ Græcis scyphopolis dicta est. Ioseph. 12. 12.

53. Et erat Iudas cōgregans extremos, & exhortabatur populum per totam viam, donec venirent in terram Iuda:

54. & ascenderunt in montem Sion cum laetitia, & gaudio, & obtulerunt holocausta, quod nemo ex eis cecidisset donec reverterentur in pace.

Eodem ann. 3841. & Ionathas in terra Galaad, & Simon frater eius in Galilæa contra faciem Ptolemaïdis,

55. Et in diebus, quibus erat Iudas, & Ionathas in terra Galaad, & Simon frater eius in Galilæa contra faciem Ptolemaïdis,

56. audivit Iosephus Zachariæ filius, & Azarias princeps virtutis, res benè gestas, & prælia quæ facta sunt,

57. & dixit: Faciamus & ipsi nobis nomen, & eamus pugnare adversus gentes, quæ in circuïto nostro sunt.

58. Et præcepit his, qui erant in exercitu suo, & abierunt Iamnam.

59. Et exiit Gorgias de civitate, & viri eius obviavì illis in pugnam.

60. Et fugati sunt Iosephus, & Azarias usque in fines Iudææ: & ceciderunt illo die de populo Israël ad duo millia viri, & facta est fuga magna in populo:

61. quia non audierunt Iudam, & fratres eius, existimantes fortiter se facturos.

62. Ipsi autem non erant de semine viorum illorum, per quos salus facta est in Israël.

63. Et viri Iudæ magnificati sunt valde in conspectu omnis Israël, & gentium omnium ubi audiebatur nomen eorum.

64. Et convenerunt ad eos fausta acclamantes.

Eodem anno. 65. Et exiit Iudas, & fratres eius, & expugnabant filios Esau in terra, quæ ad Austrum est, & percussit Chebron & filias eius: & muros eius, & turres succendit igni in circuïto.

15. 3841.

Cap. 6. Antiochus ab Elymaide repellitur.

66. Et movit castra ut iret in terram alienigenarum, & perambulabat Samariam.

67. In die illa ceciderunt sacerdotes in bello, dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exerunt in prælium.

68. Et declinavit Iudas in Azotum in terram alienigenarum, & diruit aras eorum, & sculptilia deorum ipsorum succedit igni: & cepit spolia civitatum, & reversus est in terram Iudæ.

C A P U T VI.

Antiochus repulsus ab opulenta civitate Elymaide venit in Babylonem; ubi auditis infortuniis quæ sui in Iudea passi erant, incidit præ tristitia in mortis languorem, confitens hoc sibi contigisse ob impietatem quam in Iudeos exercuerat: quo ibi mortuo, & Iudæ arcem Ierusalem obsidente, successor eius filius Antiochus dictus Eupator, congregato adversus Iudam potentissimo exercitu non potuit eum vincere; & Eleazar, occiso ingenti elephante, ab eo oppressus interiit: Rex autem oppugnans Ierusalem revocatur à Lysia; sed post iuramat pacem non servat iusurandum.

1. ET rex Antiochus perambulabat Anno M. 3840. superiores* regiones, & auditivit Aut. Chr. 164. esse civitatem Elymaidem in Perside nobilissimam, & copiosam in argento, & auro,

2. templumque in ea lócuples valde: & illuc velamina aurea, & loricea, & scuta, quæ reliquit Alexander Philippi rex Macedo, qui regnavit primus in Græcia.

3. Et venit, & quærebat capere civitatem, & deprædarí eam: & non potuit, quoniam innotuit sermo his, qui erant in civitate:

4. & insurrexerunt in prælium, & fugit inde, & abiit cum tristitia magna, & reversus est in Babyloniam.

5. Et venit qui nunciaret ei in Perside*, quia fugata sunt caltra, quæ erant in terra Iudæ:

6. & quia abiit Lysias cum virtute fortis in primis, & fugatus est à facie Iudeorum, & invaluerunt armis, & viribus, & spolis multis, quæ ceperunt de caltris, quæ exciderunt:

7. & quia diruerunt abominationem, quam ædificaverat super altare, quod erat in Ierusalem, & sanctificationem, sicut prius, circumdederunt muris excelsis, sed & Bethsuram civitatem suam.

8. Et

*i. In finibus Persidis, cùm Babylonem versus tendere.

Cap. 6. Succedit filius eius Eupator, curante Lysia. I. MACHAB. Cap. 6. Iratus Eupator init prælium.

8. Et factum est ut audivit rex sermones istos, expavit, & commotus est valde: & décidebat in lectum, & incidit in languorem præ tristitia, quia non factum est ei sicut cogitabat.

9. Et erat illuc per dies multos: quia renovata est in eo tristitia magna, & arbitratus est se mori.

10. Et vocavit omnes amicos suos, & dixit illis: Recessit somnus ab oculis meis, & concidi, & corruī corde præ solicidine:

11. & dixi in corde meo: In quantum tribulationem devéni, & in quos fluctus tristitia, in qua nunc sum: qui iucundus eram, & dilectus in potestate mea!

12. Nunc verò reminiscor malorum, quæ feci in Ierusalem, unde & abstuli omnia spolia aurea, & argentea, quæ erant in ea, & misi auferre habitantes Iudæam finè causa.

13. Cognovi ergo quia propterea inveniunt me mala ista: & ecce pereo tristitia magnâ in terra aliena.

14. Et vocavit Philippum, unum de amicis suis, & præposuit eum super universum regnum suum:

15. & dedit ei diadema, & stolam suam, & annulum, (a) ut adduceret Antiochum filium suum, (b) & nutritret eum, & regnaret.

16. Et mortuus (c) est illuc Antiochus rex anno centesimo quadragesimo nono.

17. Et cognovit Lysias, quoniam mortuus est rex, & constituit regnare Antiochum filium eius, quem nutritivit adolescentem: & vocavit nomen eius Eupator.

18. Et hi, qui erant in arce, concluserant Israël in circuïto sanctorum: & quærebant eis mala semper, & firmamentum Gentium.

19. Et cogitavit Iudas disperdere eos: & convocavit universum populum, ut obsiderent eos.

20. Et convenerunt simul, & obsederunt eos anno centesimo quinquagesimo, * & fecerunt balistas, & máchinæ.

21. Et exierunt quidam ex eis, qui obsidebantur: & adiunixerunt se illis aliqui impii ex Israël,

22. & abiuerunt ad regem, & dixerunt: Quousque non facis iudicium, & vindicas fratres nostros?

23. Nos decrevimus servire patri tuo, & ambulare in præceptis eius, & obsequi edictis eius:

24. & filii populi nostri propter hoc alie-

nabant se à nobis, & quicumque inventiebant ex nobis, interficiebantur, & hereditates nostræ diripiebantur.

25. Et non ad nos tantum extenderunt manum, sed & in omnes fines nostros.

26. Et ecce applicuerunt hodie ad arcam Ierusalem occupare eam, & munitionem Bethsuram munierunt:

27. & nisi præveneris eos velocius, maiora, quæ hæc, facient, & non poteris obtinere eos.

28. Et iratus est rex, ut hæc audivit: & convocavit omnes amicos suos, & principes exercitus sui, & eos, qui super equites erant.

29. sed & de regnis aliis, & de insulis maritimis venerunt ad eum exercitus conducti.

30. Et erat numerus * exercitus eius, centum millia peditum, & viginti millia equitum, & elephanti trigintaduo, docti ad prælium.

31. Et venerunt per Idumæam, & applicuerunt ad Bethsuram, & pugnaverunt dies multos, & fecerunt máchinæ & exierunt *, & succederunt eas igni, & pugnaverunt virilliter.

32. Et recessit Iudas ab arce, & movit castra ad Bethzacharam contra castra regis *.

33. Et surrexit rex ante lucem, & concitavit exercitus in impetum contra viam Bethzacharam: & comparaverunt se exercitus in prælium, & tubis cecinerunt:

34. & elephantis ostenderunt sanguinem uvæ & mori, ad acuendos eos in prælium:

35. & divisorunt bestias per legiones: & astiterunt singulis elephantis mille viri in loricis concatenatis, & galeæ æræ in capitibus eorum: & quingenti equites ordinati unicuique bestia electi erant.

36. Hi ante tempus ubicumque erat bestia, ibi erant: & quocumque ibat, ibant, & non discedebant ab ea.

37. Sed & turres ligneæ super eos firmæ protegentes super singulas bestias: & super eas máchinæ: & super singulas viri virtutis triginta duo, qui pugnabant desuper: & Indus magister bestiæ.

38. Et residuum equitatum hinc & inde statuit in duas partes, tubis exercitum commovere, & perurgere constipatos in legionibus eius.

39. Et ut resulfit sol in clypeos aureos, & æreos, resplenderunt montes ab eis, & resplenderunt sicut lampades ignis.

40. Et distincta est pars exercitus regis

Illi 2 per